

Zasoby przyrodniczo-krajobrazowe w rejonie planowanej odkrywki „Oczkowice” oraz ocena możliwości ich wykorzystania w rozwoju rekreacji i turystyki

Dr hab. Krzysztof Kujawa, prof. nadzw.
Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN

Dr Michał Kupczyk
Zbiory Przyrodnicze Wydziału Biologii UAM

Wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych obszaru Gościnnej Wielkopolski wynikających z realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Gościnną Wielkopolska

Krzysztof Kujawa i współautorzy (2015)

🟡 Cze - Krajobraz "C". Urozmaicony, lekko pofałd...

🟡 Cze - Krajobraz "C". Urozmaicony krajobraz rol...

🟡 Cze - Las "C" (nr 42). Kompleks leśny na zach...

JESZCZE 79

Pomniki_przyrody

★ Cze - Wawrzynek wilczelyko - Leśnictwo Biec...

★ Cze - Aleja dębowa (42) - wzdłuż drogi Stary ...

★ Cze - Aleja lipowa (127) - od Czempinia do Bo...

★ Cze - Jesion wyniosły (3), dąb szypułkowy (3), ...

JESZCZE 89

Wartosciowe_miejsca_nie_chronione

🟢 Cze - Zbiornik "B". Duży zbiornik w Borowie, w ...

🟢 Cze - Park "B". Park w Głuchowie ("B"). Stary dr...

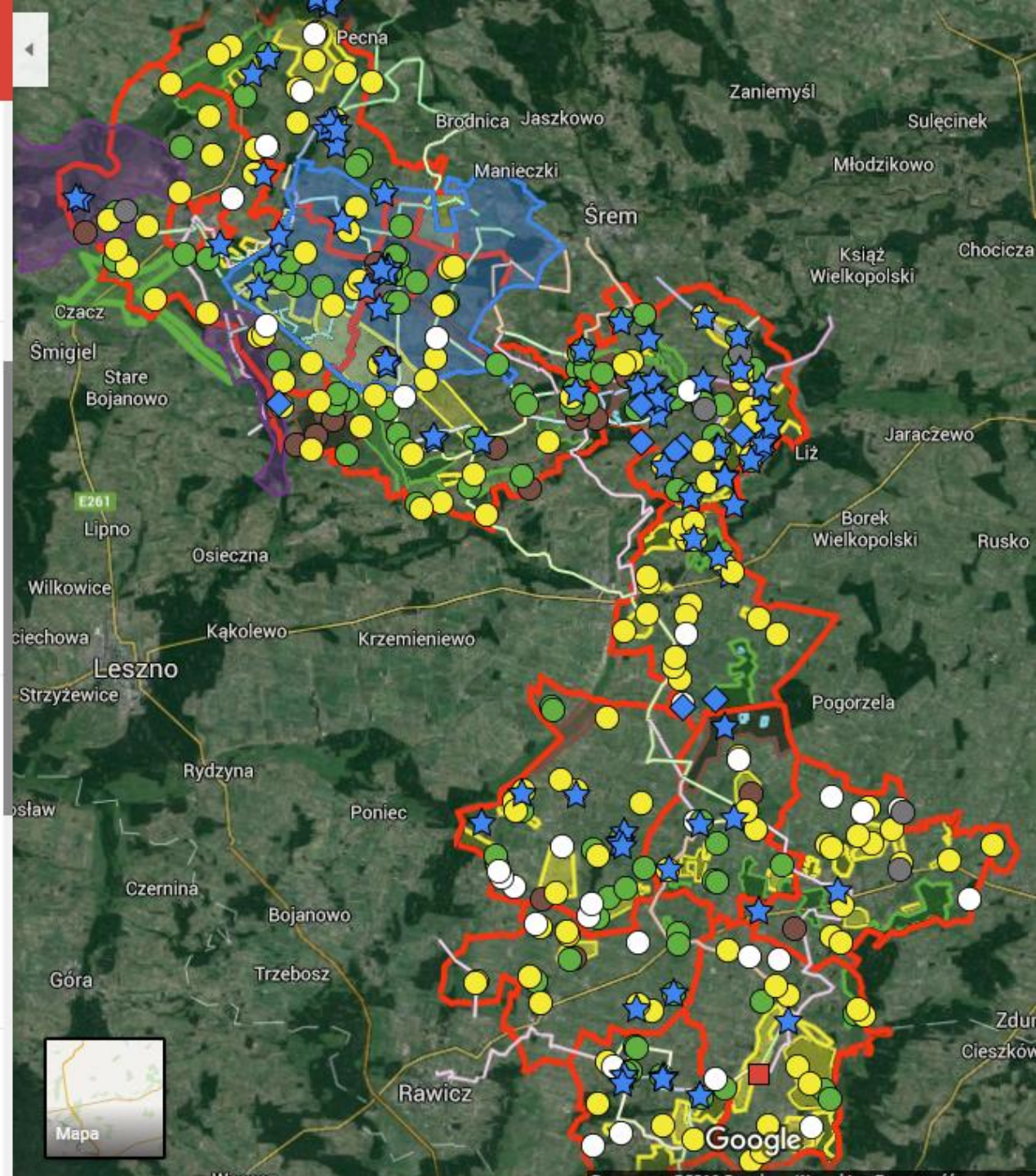
🟢 Cze - Park "B". Park w Borowie ("B"). Starodrze...

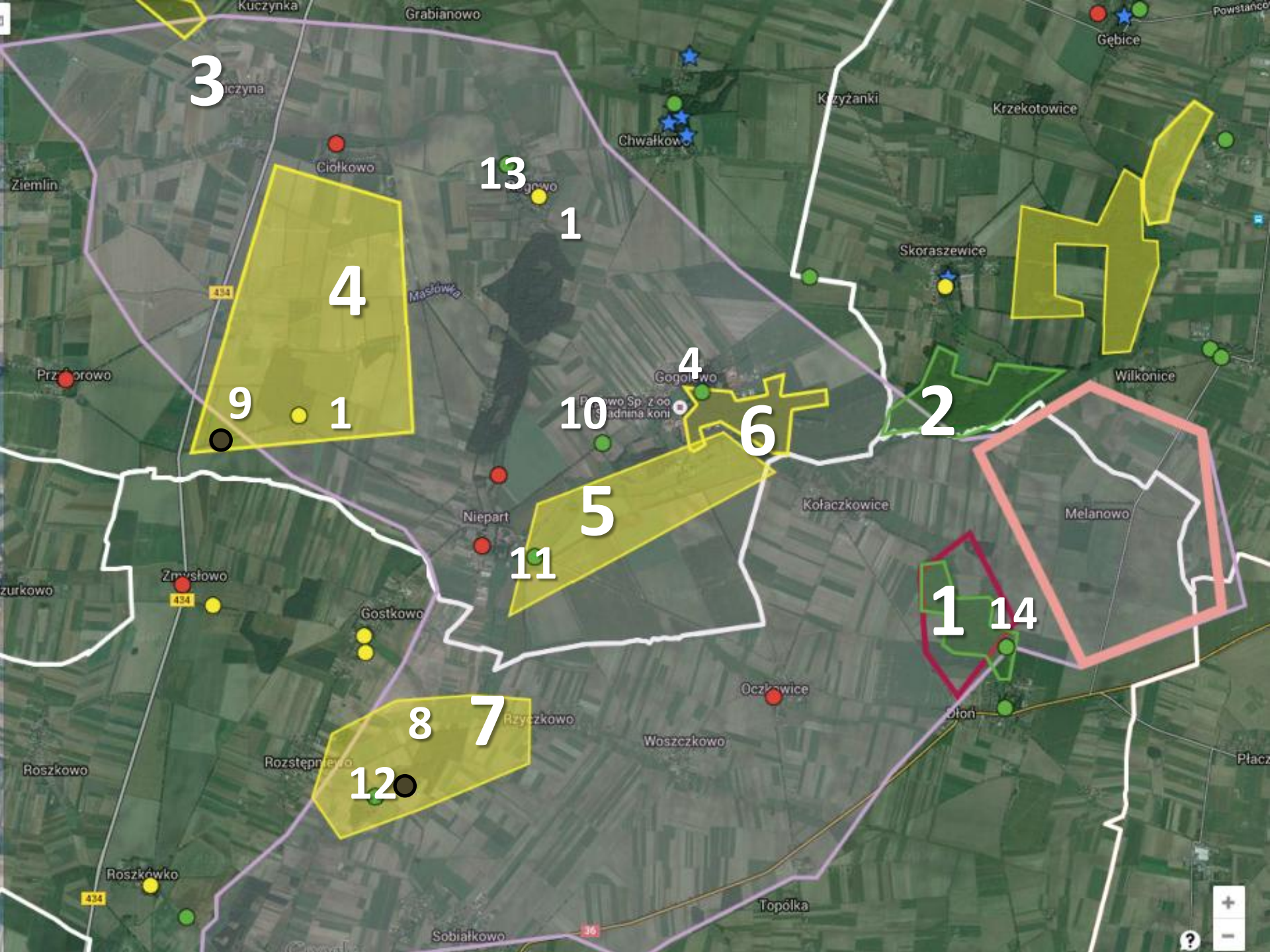
🟢 Cze - Park "B". Zróżnicowany starodrzew liścia...

JESZCZE 277

szlaki_22_maja_2 z granicami gmin

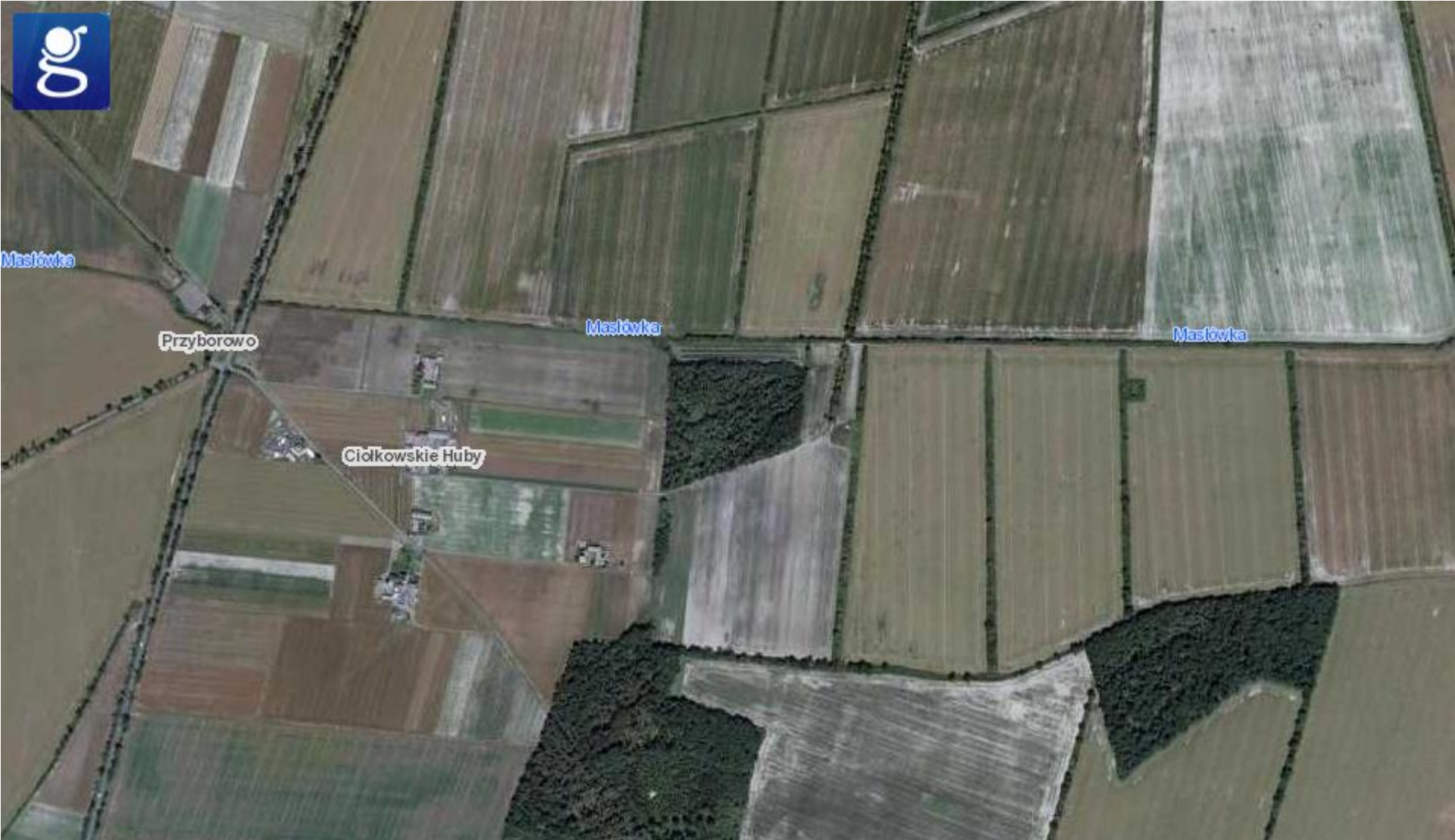
👉 Polnymi Drogami

14. Śródleśny staw w Dłoni z bujną roślinnością wokół rozwijającą się spontanicznie. Strefa litoralna uboga, pas szuwarów wąski

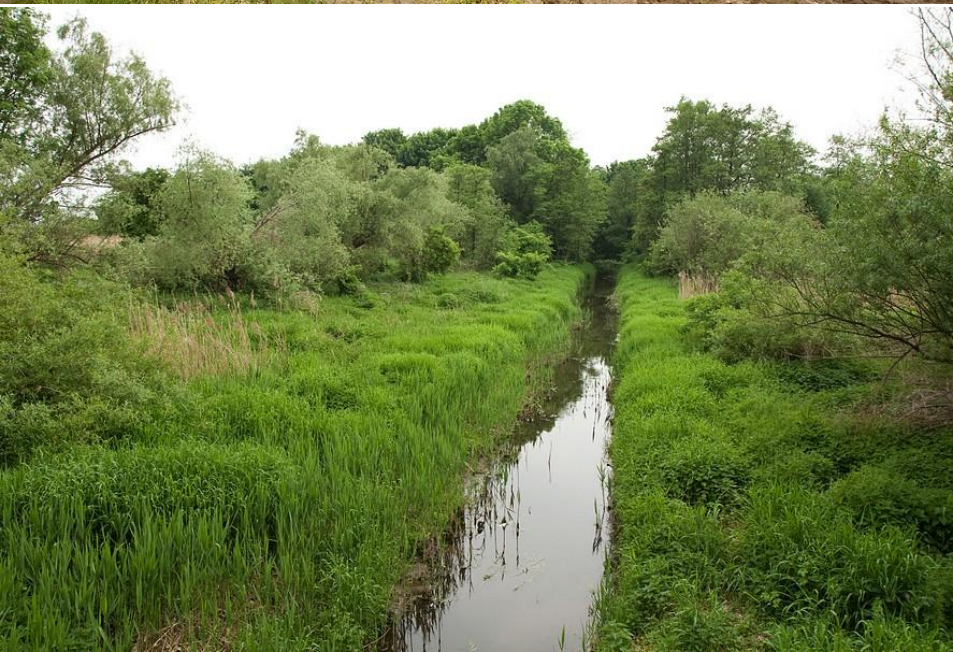

4. Urozmaicony krajobraz rolniczy (C) – mozaika pól i wyjątkowo gęsto występujących zadrzewień i zakrzewień okalających pola, położona między Ciołkowem i Zmysłowem, zajmująca powierzchnię ponad 5 km²

9. Aleja przy drodze z Przyborowa do Niepartu.
Wiele bardzo starych drzew, zwłaszcza dębów, ale
także buków i klonów.

5. Mozaika łąk, zadrzewień i lasów w obniżeniu Dąbrocznej.

7. Krajobraz "C". Mozaika lasów, łąk i pól w lokalnym obniżeniu między Rozstępniewem i Woszczkowem.

8. Glinianka na zachodnim skraju Rozstępniewa. Zbiornik o urozmaiconych brzegach i roślinności, w tym także zanurzonej, tworzącej podwodne łąki. Zbiornik o bardzo dużym potencjale przyrodniczym.

Obszary i obiekty o wyróżniających się wartościach przyrodniczych

- Cztery zróżnicowane gatunkowo **kompleksy leśne ze starodrzewem , zbiornikami wodnymi i obszarami podmokłymi** (razem 2,6 km²)
- Trzy fragmenty **urozmaiconego krajobrazu rolniczego** z gęsto rosnącymi zadrzewieniami, zakrzewieniami i wyspami leśnymi (dąbrowami), a także łąkami (9,5 km²)
- **Dwie aleje** koło Niepartu
- **Pięć zbiorników wodnych**: k. Niepartu, k. Rozstępniewa, w Rogowie i w Dłoni

Kluczowe informacje:

1. Około 20% powierzchni odkrywki charakteryzuje się znacznym, jak na tereny rolnicze, **potencjałem przyrodniczym**, stanowiąc lokalne ostoje różnorodności biologicznej.
2. Na terenie planowanej odkrywki oraz w jej sąsiedztwie znajduje się wiele ważne przyrodniczo obiektów, jak **małe zbiorniki wodne, stare aleje i pojedyncze stare drzewa, w tym kilkanaście pomników przyrody.**

Awifauna w rejonie złoża „Oczkowice”

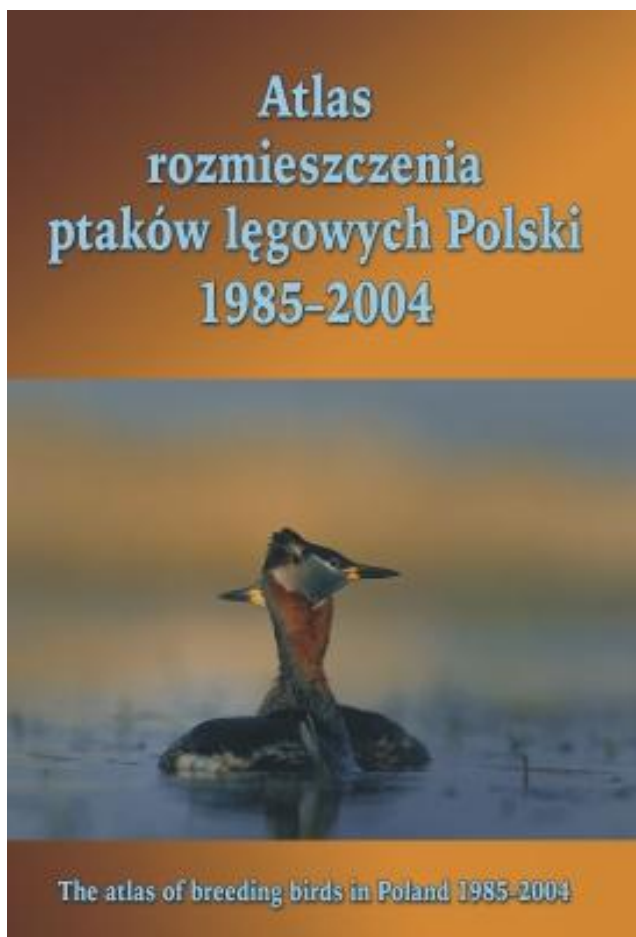
Dlaczego ptaki (jako przykład walorów przyrodniczych) ?

- Bardzo dobrze poznana grupa organizmów
- System monitoringu – zarówno w Polsce, jak i Europie, uznana i zaakceptowana w UE grupa wskaźnikowa do oceny jakości środowiska
- „Dyrektywa ptasia”
- Gatunki rozpoznane dobrze pod względem stopnia zagrożeń i podzielone na odpowiednie kategorie

Źródła

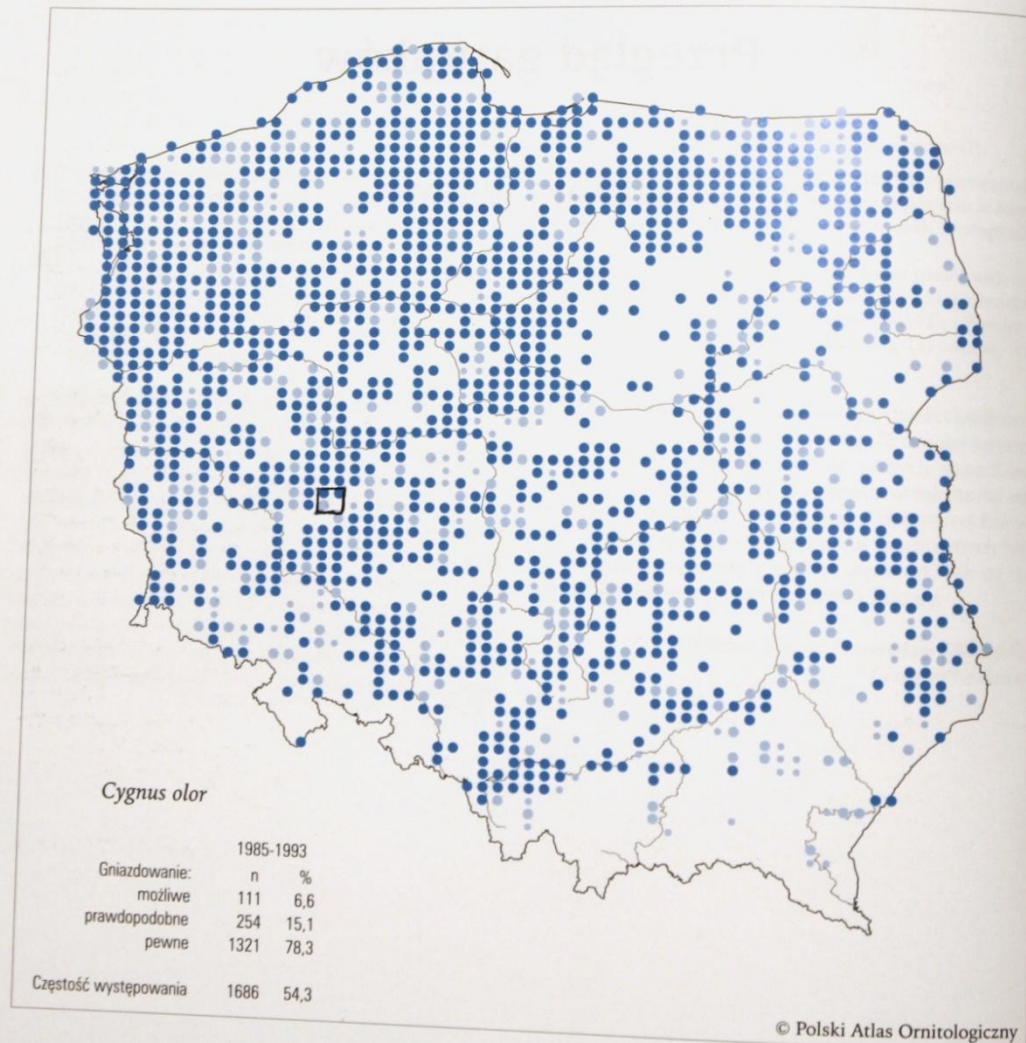
- „Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski” (Sikora i in. 2007)
- Internetowa baza gniazd bociana białego
www.baza.bociany.pl
- „Liczebność i rozmieszczenie gęsi w czasie wędrówki i zimowania w Wielkopolsce w latach 2000–2009” (Wylegała, Krąkowski 2010)
- „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała i in. 2008)
- **„Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status” (BirdLife 2004).**

Jak policzyliśmy liczbę gatunków ptaków lęgowych w rejonie planowanej odkrywki?

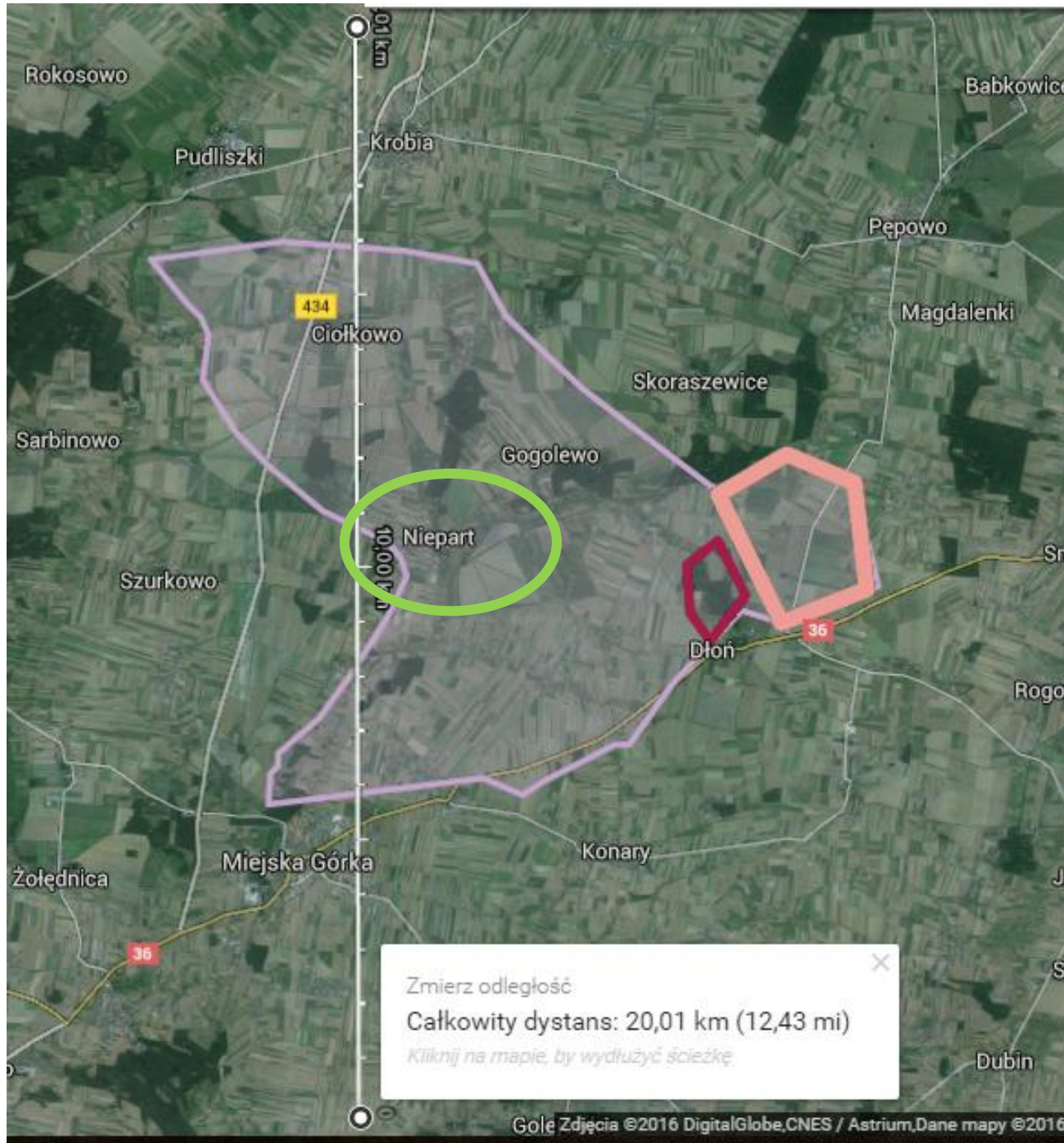

Łabędź niemy

Cygnus olor

Położenie
planowanej
odkrywki,
zwałowiska
i elektrowni

Położenie odkrywki w Polsce

Położenie
odkrywki
względem pól
atlasowych
PAO

Łabędź niemy

I tak - gatunek po gatunku...

Podsumowanie wiedzy o awifaunie w rejonie złoża „Oczkowice” (1)

- Gatunki lęgowe -131 (**55-60%** awifauny Polski)
- Gatunki z I Zał. Dyrektywy Ptasiej – 19:

Bocian biały

Bocian czarny

Żuraw

Derkacz

Dzięcioł zielonosiwy

Dzięcioł czarny

Dzięcioł średni

Trzmielojad

Kania ruda

Kania czarna

Błotniak stawowy

Błotniak łąkowy

Błotniak zbożowy

Lelek

Lerka

Świergotek polny

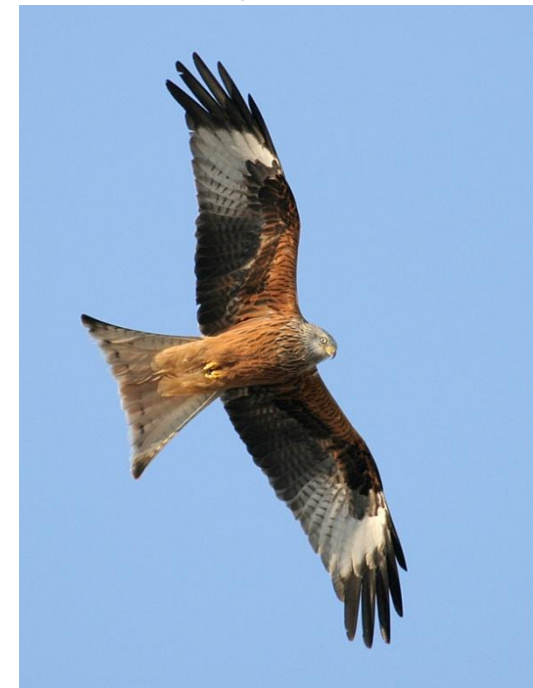
Jarzębatka

Gąsiorek

Ortolan

Podsumowanie wiedzy o awifaunie w rejonie złoża „Oczkowice” (2)

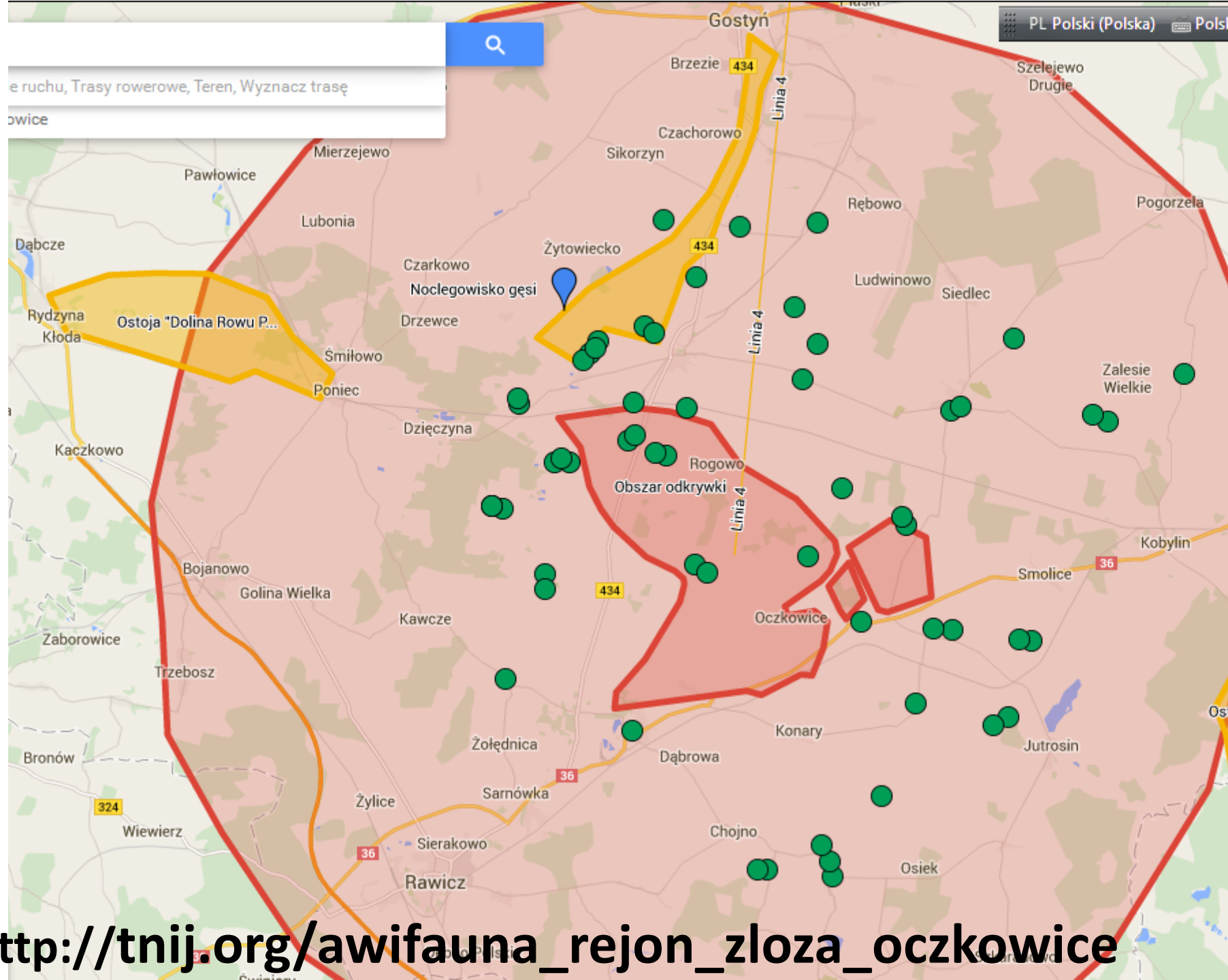
- Gatunki z **Polskiej Czerwonej Księgi** – 4:
kania ruda i czarna, błotniak zbożowy i kulik wielki
- Gatunki **o wysokim priorytecie w Europie**
(*Species of European Conservation Concern*) – 46:
„1” – 1, „2” – 18, „3” – 27
- Gatunki **chronione strefowo**
– 3: kanie (ruda i czarna)
i bocian czarny.

Podsumowanie wiedzy o awifaunie w rejonie złoża „Oczkowice” (3)

- Gatunki o rozprzestrzenieniu **w Polsce <10%** - 2: błotniak zbożowy i kulik wielki
- Gatunki o populacji **w Polsce < 1000 par** – 4: kanie (czarna i ruda), błotniak zbożowy, kulik wielki

http://tnij.org/awifauna_rejon_zloza_oczkowice

Awifauna - podsumowanie i wnioski

- Awifauna rejonu „Oczkowic” - **ponad 50% awifauny Polski**
- Gatunki o **wysokim priorytecie** ochronnym w Europie
- Ważne ostoje **ptaków migrujących**
- Eksploatacja węgla → **zmniejszenie się populacji** wielu gatunków ptaków → rozwój zrównoważony?
- Cel UE, **w tym Polski** - powstrzymanie spadku poziomu różnorodności biologicznej (silnego na obszarach rolniczych)

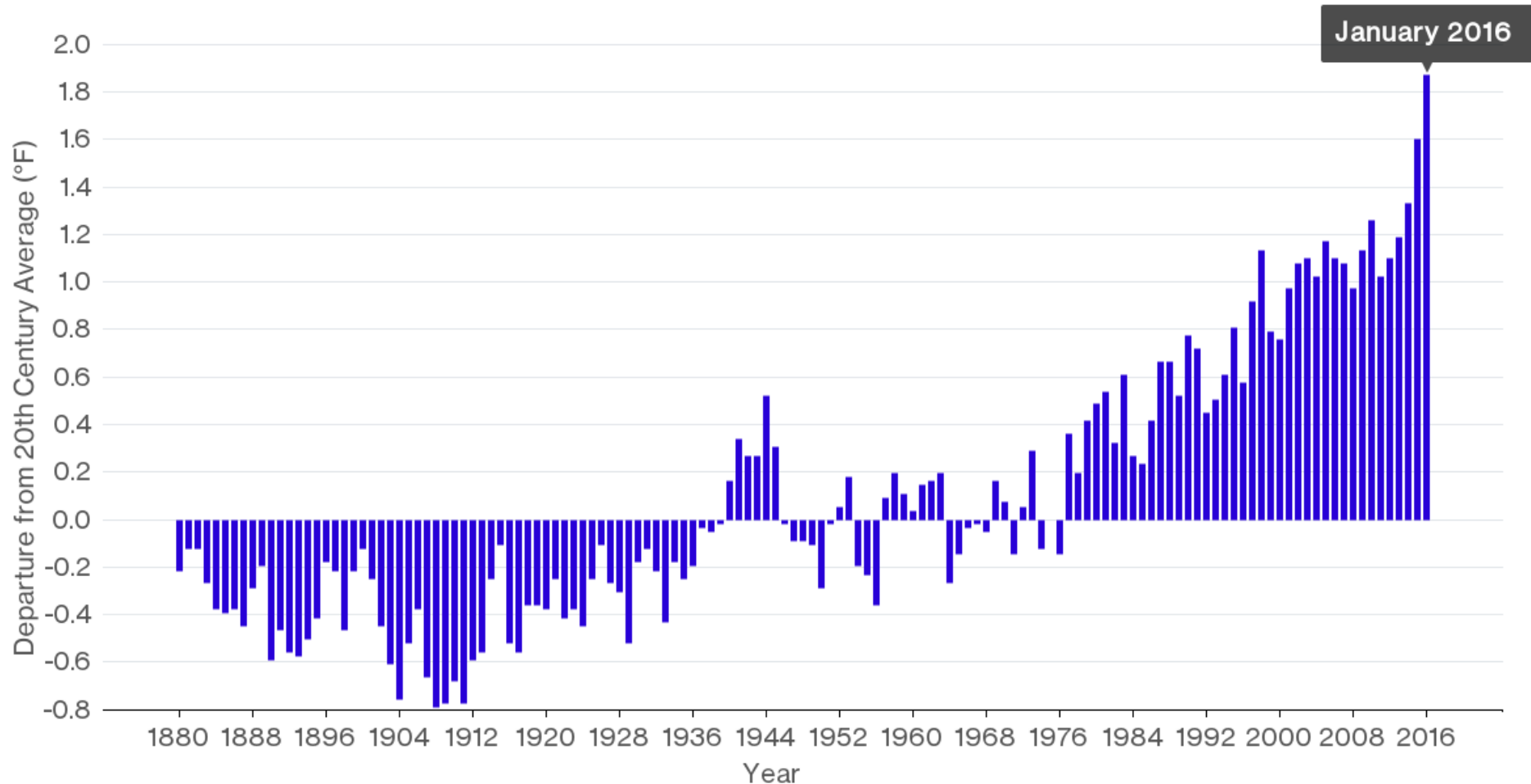
Podsumowanie – przyroda jako czynnik sprzyjający turystyce? (wg Kujawy i in. 2015)

- 10% LGD GW – obszary wyróżniające się przyrodniczo
- 120 obiektów cennych obiektów
- Gminy o najwyższych wartościach przyrodniczych: Krzywiń, Dolsk, Kościan, Pępowo
- Ale... wszystkie gminy mają co najmniej kilka atrakcji
- Dotychczasowe szlaki, trasy turystyczne zwykle „nie zauważają” wartości przyrodniczych
- Walory przyrodnicze: „kameralne”, rozproszone
- Znaczenie kluczowe: wycinki urozmaiconego krajobrazu, lasy oraz zadrzewienia i zbiorniki śródpolne

Kontekst szerszy

This Is Global Warming

Average annual temperatures since 1880

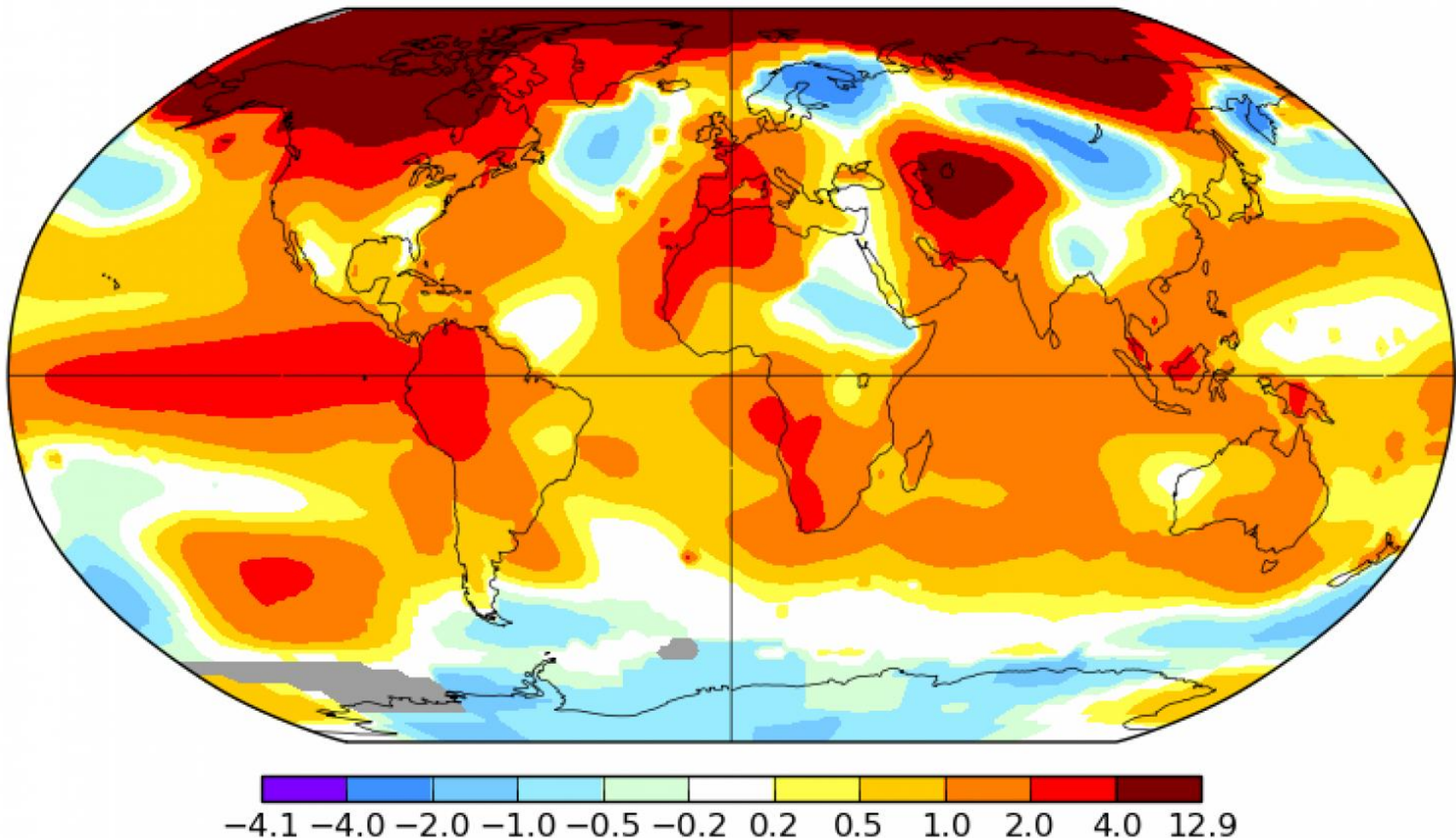

W styczniu 2006 w środku arktycznej zimy
temperatura była **wyższa o 12° niż średnia**
i jednocześnie **powyżej zera** !

January 2016

L-OTI(°C) Anomaly vs 1951-1980

1.13

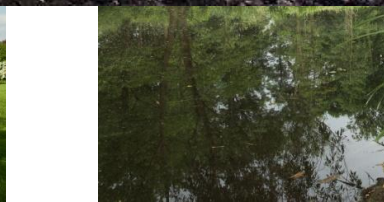
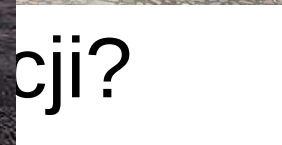
Wzrost zawartości CO₂ w atmosferze

Latest CO₂ reading
January 11, 2016

402.10 ppm

Ice-core data before 1958. Mauna Loa data after 1958.

Rozwój zrównoważony ?

Czy raczej przykład naruszania
Konstytucji (Art. 5 – o zrównoważonym
wzroście) i innych aktów prawnych
dotyczących ochrony
środowiska

Dok

cji?

Dziękuję za uwagę

13. Staw leśny w pn. części Rogowa. Zbiornik z naturalnymi, o leśnym charakterze, brzegami, m. in. z kosaćcem żółtym. Siedlisko bobra.

12. Glinianka na wschodnim skraju Rozstępniewa.

11. Staw (starorzecze?) przy Dąbrocznej, na pd.-wsch. od Niepartu. Silnie zarośnięty roślinnością szuwarową. Stanowisko m. i. trzciniaka i żab. Mało widoczna działalność człowieka.

10. Aleja z klonem zwyczajnym (o ciemnoczerwonych liściach) i bukiem zwyczajnym, między Gogolewem i Niepartem, w mozaikowy krajobraz.

1. Kompleks wydzieleń leśnych na północ od Dłoni , zróżnicowanych wiekowo i gatunkowo - dębu (w tym ponad 160-letnich), sosny, brzozy i olchy. W obrębie kompleksu półnaturalne, trzy śródleśne zbiorniki wodne.

3. Niewielki kompleks leśny na południe od Pudliszek, zróżnicowany gatunkowo i siedliskowo. M. in. wydzielenie ze starodrzewem dębowym. Wzdłuż cieku fragmenty łąkowe.

4. Urozmaicony krajobraz rolniczy - mozaika pól i wyjątkowo gęsto występujących zadrzewień i zakrzewień okalających pola, położona między Ciołkowem i Zmysłowem. Niewielkie kompleksy leśne zawierają fragmenty starych dąbrów.

6. Kompleks leśny przylegający od wschodu do Gogolewa , ze zróżnicowanym wiekowo i gatunkowo drzewostanem – od fragmentów podmokłych z olszą, i jesionem, do lasów dębowych. Fragmenty także z modrzewiem i robinią.